

je, po sedanjih razmerah soditi, gotovo šla iz Špitaliča po dolini memo Motnika na Ločico, kakor sedanja cesta. Da bi bila kaka druga tovorna pot „iz Špitaliča čez hrib v savinjsko dolino vodila“, kakor gosp. Šumi meni, ni lahko misliti, ker „čez hrib“ se mora najbrže misliti „čez Kozjak“. V Gornjigrad na pr. je iz Kamnika za polovico krajša ona pot, koja drži iz Tesnic nad Kamnikom čez hribe memo Nove štifte proti Gorenjemu gradu, in ki je morala uže tudi ta čas biti, ker je znano, da so ljubljanski škofje memo Nove štifte jezdarili. Ako bi pa bili tehtni dokazi, da je res vodila kaka važnejša pot iz Špitaliča čez hrib v savinjsko dolino, potem bi bila pa tudi cela stvar drugačna in nazadnje bi bila ta pot znala celó čez Kozji hrbet voditi.

Da so Rimci še gotovo imeli pot iz Šutne, sedanjega Kamnika, skoz tubinjsko dolino na Štajarsko, si moramo misliti uže iz strategičnih ozirrov, in oni, ki so bili v tej zadevi mojstri, se gotovo niso zadovoljili z edino potjo po radomeljski dolini med tako važnimi mesti Emono, Celejo in Petovium-om, sosebno ker je bil tu skozi glavni prebod iz Italije v Norik in Panonijo. Tako je jako verjetno, da je na hribu Taboru blizo Špitaliča, kjer so še sedaj ostanki starega zidanja, moral nekdaž res tabor in vtrjen kraj biti. To pa gotovo še za rimskih časov, kajti, ako bi bil tabor iz časov turških bojev, bi bilo o njem gotovo več sporočil, še posebno zato, ker je bil ustav Špitalič postavljen davno pred turškimi boji. Za tega del bi bilo natančneje raziskovanje teh krajev za starinoslovca jako hvaležna naloga.

V dopisu „iz Motnika“ v 49. listu „Novic“ omenja g. Križnik nekega kamna pri Kropivšku. To mi daje povod, da omenim tukaj, da narod pripoveduje, da je na vrhu Kropivškovega hriba nekdaž stala cerkev, posvečena sv. trem krajem, od katere pa sedaj ni nobenega znamenja več. Mogoče res, da bi bila utegnila kdaj tam cerkev stati, a meni ni znano, da bi bilo o tem kje kaj zapisanega, kar bi bilo pričakovati, ako cerkev ni stala celó v prvi krščanski dobi. Kaj pa, ko bi bil utegnil kdaj tam stati pagansk tempelj, znabiti posvečen slovanskemu „Triglavu“, kar je nekoliko identično s „tremi kralji“? Da so v teh krajih bila slovanska, paganska svetišča, zato imamo tehtne dokaze. Morebiti bo omenjeni kamen v kaki zvezi z onim svetiščem, in morebiti se g. Križniku posreči, kaj več o tej stvari pozvedeti.

A. Piskar.

Književstvo slovansko.

* *Teoretično-praktično pevška šola* se zove ravnokar v 2. pomnoženem natisu na svetlo prišla lična knjižica, katero je zložil in založil g. Anton Foerster, učitelj petja na c. kr. srednjih šolah in vodja godbe v stolni cerkvi. Na 88 straneh razločno in jako lepo tiskane „Pevske šole“ nam gosp. pisatelj, kateri tudi kot skladatelj slovenskih napevov sluje na daleč okrog, podaje vseh za petje potrebnih naukov, pojasnjujoč jih s primernimi pevskimi znamenji. „Pevska šola“ se dobiva pri g. A. Foersterji v Ljubljani po 75 krajc. Kdor je želi po pošti pod križnim zavitkom dobiti, naj priloži 5 krajc. več. Toplo jo priporočamo vsacemu, ki se uči peti.

* *Poziv na subskripcijo.* L. W. Berezina knjiga: „Hrvatska, Slavonija, Dalmacija i vojaška Krajina“ v ruskem jeziku je tako izvrstno delo, da po zagotovilu „Obzora“ (glej 132. list lanskega leta) ga mu ne v hrvatskem, pa tudi v nobenem drugem jeziku ni para. Delo res zasluži ime „slave na-

roda hrvatskega“, kakor knjiga našega Valvazorja o Kranjski „Ehre des Herzogthums Krain“. Jako obširno delo, za katero je slavni Berezina, več časa v trojedni kraljevini bivajoč, s čuda neumornim trudom nabiral gradivo, popisuje navedene jugoslovanske dežele v zemljepisnem, zgodovinskem, statističnem, političnem, literarnem, gospodarskem in trgovskem, v obče kulturnem oziru tako temeljito, da se z enacim delom menda ne Nemci, ne Francozi in drugi narodi ponašati ne morejo. — Delo tolike vrednosti je napotilo našega za slovanstvo neutrudljivo delavnega gosp. dr. Jordana, zdaj vrednika „Reforme“, da je, podpiran od preblagega jugoslovanskega rodoljuba, sklenil, iz rusčine v nemški jezik prestaviti to velikansko delo, ako vsaj 300 subskribentov na-nj dobí. Nam so došle 3 v pokušnjo izdane pôle, ki nam kažejo, da bi res obžalovati bilo, ako ne bi krasno delo prišlo na svetlo. Zato toplo priporočamo rodoljubom posamesnim in znanstvenim zavodom, naj žrtvujejo 5 gold., ki jih bo stala ta knjiga. Gospod dr. Jordan ne zahteva prenumeracije (predplače), ampak le to, da, kdor želi knjigo, mu po poštni listnici (Correspondenz-Karte) naznani subskripcijo na Dunaj (Wien VI. Kaunitzgasse 2). Podpirajmo tudi mi Slovenci prevodnika, da pride velike hvale vredna knjiga na svetlo; vsaj smo v najbližji dotiki z našimi brati jugoslovanskimi.

Politične stvari.

Ustavoverci se čedalje bolj odkrivajo za nasprotnike ustave.

Čehoslovani vstopivši v državni zbor so izročili, kakor naši bralci vedó, Njeg. veličanstvu cesarju in ministerstvu spomenico, ki zahteva za slovanski narod ravnopravnost prav po besedah avstrijske ustave, ki jih §. 19. osnovnih drž. postav odločuje.

Misliti mora vsak pošten človek, da tisti ljudje, ki so si prideli ime „ustavovercev“, bodo po vse pritrtili omenjeni česki spomenici. Al kaj vidimo zdaj? Ona klika, ki 18 let slepari s svojim „ustavoverstvom“, se na vse kriplje upira ustavi! Spomenica česka je ogenj v streho tej koteriji. In zdaj nepoboljšljiva svojat celó Poljake hujska in kliče sebi na pomoč. Kjer tudi „Sl. Gosp.“ v svojem prvem letošnjem listu odkriva svetu lažljivo ustavoverstvo nemčurskih naših nasprotnikov, naj nekoliko vrstic iz ovega lista našim bralcem objavimo v dokaz, da povsod, kjer biva Slovenec, je le en glas, da zahteve Čehov so pravične, skozi in skozi ustavne, in da to, kar oni zahtevajo, so tudi zahteve naroda slovenskega, ki ne bode miroval, dokler dobí, kar je njegovega in kar so mu dozdaž oropali nemčurji.

Pred vsem — piše „Slov. Gosp.“ — tirjajo Čehi, da naj sodniki tam, kder je več Čehov nego Nemcev, česki uradujejo, govorijo, sodijo in pišejo česki. Dalje: českim ulogam se ima česki odgovarjati pri vseh sodnijah do najvišega sodišča. Dalje zahtevajo, da se vse učilišče v Pragi letos uže tako prenaredi in s českimi profesorji preskrbi, da se bo vsak predmet tudi v češčini razlagal in bodo česki dijaki mogli izpite za doktorstvo delati v materinščini. Jednake so tirjatve gledé na ljudske šole, na gimnazije in realke, kjer je vse tako sedaj uravnano, da je Nemcem na korist, Čehom pa na duševno in gmotno škodo, kajti ljudskih šol imajo Čehi proti Nemcem 500, meščanskih šol pa 30 premalo. Za česke šole plačuje dežela 1 milijon in 285.265, za nemške pa 211.917 gold. več, namreč 1 milijon in 497.182 gold. Slovanov je na Českem 3 milijone in 183.123 duš,